

Cinsel Şiddet Mağduru Çocuk Kavramı ve Türk Ceza Kanunu'nun Çocuğa Yönelik Cinsel Şiddet Düzenlemelerine Genel Bakış

Prof. Dr. Özlem YENERER ÇAKMUT*

ÖZET

Çocuğa karşı cinsel istismar, şiddetin bir türüdür ve maalesef oldukça yaygın olmakla birlikte ortaya çıkmayan ve bu nedenle adliyeğe yansımayan dolayısıyla da istatistiklere geçmeyen bir büyük bir sorundur. Ulusal olduğu kadar uluslararası boyutu olan bir konudur. Çocuğun genellikle yakından gördüğü ve bu nedenle de failini tanıdığı fiile karşı yasal düzenlemeler yapılmakta ancak bununla yetinilmemektedir. Uluslararası sözleşmelerle konu gündemde tutulmakta ve önlenmesi için taraf devletlere yükümlülükler yüklenmektedir. Türk Ceza Kanunu'nda da konuya ilişkin düzenlemeler bulunmakla birlikte sorunu çözmek bakımından yeterli olduklarını ifade etmek mümkün değildir.

Anahtar Sözcükler: Çocuğa karşı şiddet, çocuğun cinsel istismarı, Türk Ceza Kanunu'nda çocuğa karşı cinsel suçlar, çocuğun cinsel istismarı suçu.

ABSTRACT

Child sexual abuse is a type of violation and despite the fact that it is a common issue, it doesnt come into the picture much and therefore, it is not referred to court and reflected by the statistics. It is also an international problem as well as a national issue. Children usually see the offender and know he/she who commits the action and regulations made for this crime is not adequate yet. International conventions keep this issue on the agenda and some obligations are imposed to States to prevent it. Even tough there are provisions on this topic in Turkish Criminal Code, these are not efficacious for solving the problem.

Keywords: Violation against child, child sexual abuse, crime of child sexual abuse in Turkish Criminal Code, crime of child sexual abuse.

---

* Prof. Dr. Özyeğin Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi.

I. Giriş

Uluslararası hukuk alanında çocukları koruma altına alan önemli sözleşme olan ve 140 ülkenin imzaladığı Çocuk Hakları Sözleşmesi (m.1) hükmüne göre; “Ulusal yasalarca daha erken yaşta reşit sayılma hariç, 18 yaşın altındaki her insan çocuk sayılır”¹.

5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’nun m.6/1-b’ye göre, “henüz 18 yaşını doldurmuş kişi” çocuktur. Dolayısıyla Türkiye’deki hukuk düzenine göre, 18 yaşını doldurmuş kişiler, çocukların sahip olduğu haklardan yararlanırlar.

Çocuk Hakları Sözleşmesiyle, bu Sözleşmeye imza koyan ülkelerin her biri, çocukları, Sözleşme’nin gerektirdiği şekilde koruma altına almayı kabul etmiştir.

II. Çocuğa Karşı Cinsel Şiddet

Şiddet, sözlük anlamı itibarıyla, *karşıt görüşte olanlara kaba kuvvet kullanma, bir hareketin, bir gücün derecesi, yeğnlik, sertlik, kaba güç* olarak tanımlanmıştır².

Çocuğa karşı cinsel şiddet; kim tarafından gerçekleştirildiği önem taşımaksızın, istemi dışında, cinsel amaçlı olarak, çocuğa yöneltilen her türlü cinsel davranış (söz veya eylem) olarak ifade edilmektedir. **Çocuk cinsel istismarı**, bir yetişkinin bir çocukla cinsel ilişkiye girmesi veya onu cinsel haz amacıyla kullanmasıdır. Çocukların kullanıldığı pek çok farklı cinsel aktiviteyi kapsar. İstismar türleri içinde yaygın olanlardan biridir³.

Uluslararası hukuk metinlerinde “çocukların cinsel istismarı” terimi, çeşitli fiillerle gerçekleştirilen kötü muamele anlamına gelmektedir. Bu fiiller arasında ensest, tecavüz, fuhuş, pornografi, teşhircilik, pornografik sunumlara katılım ve benzeri fiillerdir. Tüm bu fiillerde fiziksel ve psikolojik baskı söz konusudur ve ceza hukukunda bunlar çocuğa yönelik cinsel istismar sayılır⁴.

¹ T. Akıllıoğlu, Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, Yorum, AÜ. SBF. İnsan Hakları Merkezi, Ankara 1995, 55. Çocuk kavramı hakkında detaylı bilgi için bak. P. Memiş Kartal, Türk Ceza Hukuku’nda Çocukların Cinsel İstismarı, İstanbul 2014, 5 vd.

² http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.54e49671681f10.56126252, 18.12.2015, saat.15.42.

³ http://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%87ocuk_cinsel_istismar%C4%B1#cite_note-s.C3.B6z-1, 09.12.2015; Memiş Kartal, Çocukların Cinsel İstismarı, 13 vd. Çocuk istismarı çeşitleri ve istismarın tarihçesi hakkında ayrıntılı bilgi için bak.C.Can, “Çocuk İstismarı-Fiziksel İstismar”, Kriminoloji Yazıları, Yay.Haz.: T.Yalçın Sancar, Ankara 2015, 603 vd.

⁴ http://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%87ocuk_cinsel_istismar%C4%B1#cite_note-s.C3.B6z-1, 09.12.2015; Can, Çocuk İstismarı-Fiziksel İstismar, 610-611.

Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 34. ve 35. maddelere göre, bu ülkeler, kendilerine vatandaşlık bağıyla bağlı çocukları her tür cinsel sömürü ve saldırıdan korumakla yükümlüdür. Bu koruma, bir çocuğu cinsel bir eylemde bulunmaya zorlamayı, çocukların fahişelik yapmasını ve pornografik malzeme olarak kullanılmasını yasaklamayı kapsar⁵.

Çocuklara yönelik cinsel istismar toplum tarafından tabu olarak görüldüğü için açığa çıkarılmayan en önemli şiddet türlerinden biri olma özelliğini taşır. Araştırmalara göre çocukların cinsel istismarı artış göstermekte, toplumda bu tür sapkınlığa ve yol açtığı ahlaki bozulmaya karşı bilinçlenme çalışmaları, kurumlar ve Sivil Toplum Kuruluşları tarafından önemle ele alınmaktadır⁶.

Cinsel istismara maruz kalan çocukların yaşa göre dağılımları incelendiğinde; %30'unun 2-5, %40'inin 6-10, %30'unun 11-17 yaş grubunda olduğunu görülmektedir. Bir başka deyişle olguların %70'ini küçük yaş grubu oluşturmaktadır. İstismara maruz kalan çocuklarda kız/erkek oranının 3 olduğu görülmektedir. Yurt içi yayınlarda ise kız/erkek oranı birbirine yakın bulunmuştur. İstismarcıların %96'sı erkek, %80'i de çocuğun tanıdığı birisi olarak karşımıza çıkmaktadır⁷.

III. Avrupa'da durum

Çocuklara cinsel istismar bütün dünyada önemli bir sorundur⁸. Avrupa Konseyi'nin rakamlarına göre Avrupa'da her 5 çocuktan birinin cinsel istismar ya da sömürü riski altında olduğu bilinmektedir. Avrupa Konseyi'nin **5te1** kampanyası bu acı gerçeği ortadan kaldırmaya yöneliktir.

Konunun uzmanlarına göre *çocukların cinsel sömürüsü, çocukların anlayabilecek durumda olmadıkları, yaşlarına ve psikoseksüel gelişim aşamalarına uygun olmayan bir biçimde, erişkinler tarafından, cinsel etkinliklere şiddet ya da kandırma yoluyla zorla dâhil edilmeleri* anlamına gelmektedir⁹.

Cinsel sömürü ve cinsel istismar, çocuklara karşı uygulanan şiddetin en kötü biçimlerindedir. UNICEF'e göre, her yıl yaklaşık 2 milyon çocuk «seks endüstrisi»nde

⁵ http://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%87ocuk_cinsel_istismar%C4%B1#cite_note-s.C3.B6z-1,09.12.2015; Detaylı bilgi için bak.Memiş Kartal, Çocukların Cinsel İstismarı, 69 vd.

⁶ http://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%87ocuk_cinsel_istismar%C4%B1#cite_note-s.C3.B6z-1,09.12.2015.

⁷ http://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%87ocuk_cinsel_istismar%C4%B1#cite_note-s.C3.B6z-1,09.12.2015.

⁸ Karşılaştırmalı hukukta durum ve farklı ülke düzenlemeleri için bak. Memiş Kartal, Çocukların Cinsel İstismarı, 90 vd.

⁹ <http://www.5te1.cocukhaklariizleme.org/neden-bu-kampanya>, 03.12.2015.

kullanılmaktadır. İnternette cinsel istismara uğramış 10-20.000 çocuğa ait 1 milyondan fazla görüntü yer almaktadır ve bu çocuklardan çok azının kimliği tespit edilebilmiştir. Büyük bir kısmı meçhul, terkedilmiş ve büyük ihtimalle halen istismar filine maruz kalmaktadır¹⁰.

Avrupa’da çocuk istismarının boyutlarına ilişkin istatistikler bulunmamasına karşın bildirilen vakalarla gerçek vaka sayısı arasında büyük farklılıklar olduğu bilinmektedir. Elde edilen veriler, Avrupa’daki çocuk istismarının çoğunlukla aile içinde, çocuğa yakın kişiler tarafından ya da çocuğun sosyal çevresinde gerçekleştiğini ortaya koymaktadır. Çocukları şiddete, özellikle cinsel şiddete karşı korumak, Avrupa Konseyi’nin uzun zamandır öncelik verdiği konulardandır¹¹.

Çocukların Cinsel Sömürüye ve Cinsel İstismara karşı Korunmasına İlişkin Avrupa Konseyi (Lanzarote) Sözleşmesi, çocuklara karşı işlenen cinsel suçların önlenmesi, faillerinin yargılanması ve çocuk mağdurların korunması yönünde atılan önemli bir adımdır¹².

Çocukların korunması amacı bu Sözleşme’nin merkezinde yer alır. Sözleşme her yönüyle, çocuk haklarına saygı, çocukların esenliğinin sağlanması, görüşlerine, ihtiyaçlarına ve endişelerine cevap verilmesi ve her zaman yüksek menfaatlerine göre hareket edilmesi konularına odaklanmıştır. Sözleşme’ye göre devletlerin ceza hukuku bakımından alması gereken tedbirler: 1)Yasal olarak cinsel faaliyetlere girebilecek yaşa erişmemiş bir çocukla bu tür faaliyetlere girişmek gibi belirli davranışların ceza gerektiren suç sayılmasının sağlanması; 2)özellikle internet olmak üzere yeni teknolojiler kullanılarak çocuklara cinsel açıdan zarar verecek davranışların, örneğin çocukların kandırılmasının (cinsel amaçlı tekliflerde bulunulmasının) suç olarak kabul edilmesi; 3)etkili, orantılı ve caydırıcı bir ceza sistemini yerleştirebilmek için açık ve net ortak kriterler geliştirilmesi; 4)çocuklara karşı işledikleri cinsel suçtan dolayı hüküm giymiş suçlular hakkındaki verilerin toplanıp saklanması¹³.

¹⁰ http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/children/LCBrochure_tur.pdf, 07.12.2015.

¹¹ http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/children/LCBrochure_tur.pdf, 07.12.2015.

¹² Sözleşme 25 Ekim 2007 tarihinde İspanya’nın Lanzarote Adasında gerçekleştirilen Bakanlar Kurulu toplantısıyla imzaya açılmış ve 1 Temmuz 2010 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Türkiye tarafından 7 Aralık 2011 tarihinde onaylanan Lanzarote Sözleşmesi, Türkiye açısından 1 Nisan 2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Sözleşme metni için bak. <http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/ChercheSig.asp?NT=201&CM=8&DF=&CL=ENG>; <http://www.5te1.cocukhaklarizleme.org/wp-content/uploads/BilgiNotu-Lanzarote-Sozlesmesi-ve-T%C3%BCrkiye1.pdf>, 27.11.2015. Ayrıca bak. Memiş Kartal, *Çocukların Cinsel İstismarı*, 83 vd.; S.Ataç, “Cinsel İstismar ve Reşit Olmayanla Cinsel İlişkiye Girme Suçu”, *Ceza Hukukunda Kadının Şiddete Karşı Korunması*, Ed.: N.Centel, İstanbul 2013, 112-113.

¹³ <http://www.sck.gov.tr/usp/Avrupa>, 27.12.2015; <http://www.5te1.cocukhaklarizleme.org/neden-bu-kampanya>, 03.12.2015.

Sözleşme, cinsel sömürü ve cinsel istismar oluşturan davranışları madde 18-23'te tanımlamaktadır. Bu sözleşme ile ilk kez bir uluslararası anlaşma, cinsel istismar suçunu tanımlamakta ve cinsel istismarı suç saymaktadır. Araştırmaların ortaya koyduğuna göre, çocukların tanıdığı kimseler ya da ilişkisi olan kimseler tarafından cinsel istismara uğraması, çocuklara karşı cinsel şiddetin psikolojik açıdan en fazla hasar yaratan ve mağdur üzerinde uzun süre kalıcı etkiler bırakan şekillerinden biridir. Sözleşme, bir yetişkinin bir çocukla cinsel açıdan ilişki kurduğu vakaların, özellikle zor kullanma ve tehdit unsuru varsa, suç oluşturduğunu kabul etmektedir¹⁴.

Sözleşme'ye göre;

- Çocuk fuhuşuyla ilgili suçlar;
- Çocuk pornografisiyle ilgili suçlar;
- Çocuklara cinsel amaçlı teklifler yapılması (kandırılması),

davranışları da suç oluşturmaktadır¹⁵.

Söz konusu fiilin suç sayılmadığı yabancı bir devletin sınırları içinde bile işlene suç, suç faili, vatandaşı olduğu ülkeye döndüğünde yargılanabilecektir. Böylece çocuk seks turizmi ile mücadele etmek amaçlanmıştır¹⁶.

IV. Türkiye'de Durum

Konu ile ilgili eldeki kamuya açık son adli istatistikler 2011 yılına aittir ve Türkiye'de işlenen cinsel suçların %47'sinin çocuklara karşı işlendiğini göstermektedir. Çocuğa karşı işlenen cinsel suç davalarının sayısı sadece 2011 yılında 18,334'tür. Kaç çocuğa karşı işlendiği bilgisi bilinmemekle birlikte, her bir davada sadece bir çocuğu etkilendiğini bile söylesek bu rakam sorunun Türkiye'nin yer yerinde ne kadar büyük olduğunu göstermektedir. Cinsel istismara uğrayan çocukların %90'ının faili bildikleri bilinmektedir. Cinsel istismar mağduru çocukların %30'u ileri yaşlarda bir istismar vakasının faili olmaktadır¹⁷.

Türkiye'de gerçekleşen çocuğa karşı cinsel istismar vakaları, sadece adli bir vaka olduğu zaman toplum tarafından bilinebilmekte maalesef. Çoğu kez sorun aile içinde, sessizlikle geçirilmektedir. Kız çocuklarının erken ve zorla evlendirilmeleri sorunun bir başka boyutu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanında ensest, tecavüz, pornografi, teşhircilik, internette çocuk cinsel istismarı ve sömürüsü, cinsel

¹⁴ <http://www.5te1.cocukhaklariizleme.org/neden-bu-kampanya>, 03.12.2015.

¹⁵ <http://www.sck.gov.tr/usp/Avrupa>, 27.12.2015.

¹⁶ <http://www.sck.gov.tr/usp/Avrupa>, 27.12.2015.

¹⁷ <http://www.5te1.cocukhaklariizleme.org/neden-bu-kampanya>, 03.12.2015.

amaçlı çocuk ticareti uygulamalarına toplumda sıklıkla rastlanılmaktadır. Öte yandan bilinmelidirki, çocuk istismarı tüm sosyo-ekonomik seviyelerde, kültürlerde ve eğitim düzeylerinde görülmekte ve yaşanmaktadır¹⁸.

1982 Anayasası'nda çocuklarla doğrudan ilgili bir çok hüküm yer almaktadır. Bu düzenlemelerden; 5. maddede, “Devletin temel amaç ve görevleri... insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmasıdır.” hükmü; 41. maddede, “Aile toplumun temelidir... Devlet ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunması... için gerekli tedbirleri alır, teşkilâtı kurar” hükmü yer almaktadır. Burada aileye sunulacak hizmetler için örgütlenmeye gidilmesi ve idarece bu görevlerin yerine getirilmesi vurgulanmaktadır. 42. Maddede eğitim öğretim hakkını belirterek, “Devlet, maddî imkânlardan yoksun başarılı öğrencilerin, öğrenimlerini sürdürebilmeleri amacı ile burslar ve başka yollarla gerekli yardımları yapar. Devlet durumları sebebiyle özel eğitime ihtiyacı olanları topluma yararlı kılacak tedbirleri alır” demektedir¹⁹. 56. Maddede sağlık hizmetleri ve çevrenin korunması vurgulanırken, 58. maddede ise “Devlet gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan, cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır” ifadesine yer verilmektedir. 59. Maddede sporun geliştirilmesi ilkesi yer bulurken, 62. madde yabancı ülkelerde çalışan Türk vatandaşlarının çocuklarının eğitimi, kültürel gereksinimlerinin karşılanması, anavatanla bağlarının korunması ve yurda dönüşlerinde yardımcı olunması gibi konularda devletin yerine getirmesi gereken görevleri açıklamaktadır. Ayrıca 61. maddede “... korunmaya muhtaç çocukların topluma kazandırılması” için devletçe gerekli tedbirlerin alınacağı belirtilmektedir²⁰.

Anayasa yanında başta Millî Eğitim Temel Kanunu, Medenî Kanun, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu, Çocuk Koruma Kanunu, Özel Eğitim Muhtaç Çocuklar Kanunu gibi pek çok Kanun doğrudan çocuklarla ilgilidir.

V. Türk Ceza Kanunu Düzenlemeleri

Türk Ceza Kanunu, Kişilere Karşı Suçların düzenlendiği İkinci Kısımın “Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar” başlıklı Altıncı Bölümünde kişilerin bedenleri üzerinde, rızaları dışında cinsel davranışlarda bulunulmasını suç saymış ve yaptırıma tabi kılmıştır. “Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar”, *Cinsel saldırı* m. 102, *Çocukların cinsel istismarı* m.103, *Reşit olmayanla cinsel ilişki* m.104 ve *Cinsel taciz* m.105 olarak düzenlenmiştir.

¹⁸ <http://www.5te1.cocukhaklarizleme.org/neden-bu-kampanya>, 03.12.2015.

¹⁹ http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/151/acilga.htm, 07.12.2015.

²⁰ http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/151/acilga.htm, 07.12.2015.

Düzenlemeler şu şekildedir:

Cinsel saldırı

Madde 102. – (1) Cinsel davranışlarla bir kimsenin vücut dokunulmazlığını ihlâl eden kişi, mağdurun şikâyeti üzerine, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Cinsel davranışın sarkıntılık düzeyinde kalması hâlinde iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası verilir. (Asliye Ceza)

(2) Fiilin vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, on iki yıldan az olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur. Bu fiilin eşe karşı işlenmesi hâlinde, soruşturma ve kovuşturmanın yapılması mağdurun şikâyetine bağlıdır. (Ağır Ceza)

(3) Suçun;

- a) Beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı,
- b) Kamu görevinin, vesayet veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle,
- c) Üçüncü derece dâhil kan veya kayın hısmımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı ya da üvey baba, üvey ana, üvey kardeş, evlat edinen veya evlatlık tarafından,
- d) Silahla veya birden fazla kişi tarafından birlikte,
- e) İnsanların toplu olarak bir arada yaşama zorunluluğunda bulunduğu ortamların sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,

işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilen cezalar yarı oranında artırılır.

(4) Cinsel saldırı için başvuru olan cebir ve şiddetin kasten yaralama suçunun ağır neticelerine neden olması hâlinde, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

(5) Suç sonucu mağdurun bitkisel hayata girmesi veya ölümü hâlinde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur. (Ağır Ceza)

Çocukların cinsel istismarı

Madde 103. – (1) Çocuğu cinsel yönden istismar eden kişi, sekiz yıldan on beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (Ağır Ceza) Cinsel istismarın sarkıntılık düzeyinde kalması hâlinde üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası verilir. (Asliye Ceza) Sarkıntılık düzeyinde kalmış suçun failinin çocuk olması hâlinde soruşturma ve kovuşturma yapılması mağdurun, velisinin veya vasisinin şikâyetine bağlıdır. Cinsel istismar deyiminden;

a) On beş yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte filin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış,

b) Diğer çocuklara karşı sadece cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilen cinsel davranışlar,
anlaşılır.

(2) Cinsel istismarın vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, on altı yıldan aşağı olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur.²¹

3) Suçun;

a) Birden fazla kişi tarafından birlikte,

b) İnsanların toplu olarak bir arada yaşama zorunluluğunda bulunduğu ortamların sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,

c) Üçüncü derece dâhil kan veya kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı ya da üvey baba, üvey ana, üvey kardeş veya evlat edinen tarafından,

d) Vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, koruyucu aile veya sağlık hizmeti veren ya da koruma, bakım veya gözetim yükümlülüğü bulunan kişiler tarafından,

e) Kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle,

işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(4) Cinsel istismarın, birinci fıkranın (a) bendindeki çocuklara karşı cebir veya tehditle ya da (b) bendindeki çocuklara karşı silah kullanmak suretiyle gerçekleştirilmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(5) Cinsel istismar için başvurulmuş cebir ve şiddetin kasten yaralama suçunun ağır neticelerine neden olması hâlinde, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

(6) Suç sonucu mağdurun bitkisel hayata girmesi veya ölümü hâlinde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur. (Ağır Ceza)

²¹ Bu maddenin ikinci fıkrası Anayasa Mahkemesi'nin 12.11.2015 gün ve 26/100 sayılı kararıyla iptal edilmiştir. İptal hükmü, kararın Resmi Gazete'de yayımlanmasından başlayarak bir yıl sonra yürürlüğe girecektir (RG 11.12.2015, No.29559).

Reşit olmayanla cinsel ilişki

Madde 104. – (1) Cebir, tehdit ve hile olmaksızın, onbeş yaşını bitirmiş olan çocukla cinsel ilişkide bulunan kişi, şikâyet üzerine, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (Asliye Ceza)

(2) Suçun mağdur ile arasında evlenme yasağı bulunan kişi tarafından işlenmesi hâlinde, şikâyet aranmaksızın, on yıldan on beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. (Ağır Ceza)

(3) Suçun, evlat edineceği çocuğun evlat edinme öncesi bakımını üstlenen veya koruyucu aile ilişkisi çerçevesinde koruma, bakım ve gözetim yükümlülüğü bulunan kişi tarafından işlenmesi hâlinde, şikâyet aranmaksızın ikinci fıkraya göre cezaya hükmolunur.

Cinsel taciz

Madde 105. – (1) Bir kimseyi cinsel amaçlı olarak taciz eden kişi hakkında, mağdurun şikâyeti üzerine, üç aydan iki yıla kadar hapis cezasına veya adli para cezasına, fiilin çocuğa karşı işlenmesi hâlinde altı aydan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur (Asliye Ceza)

(2) Suçun;

a) Kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin ya da aile içi ilişkisinin sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,

b) Vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, koruyucu aile veya sağlık hizmeti veren ya da koruma, bakım veya gözetim yükümlülüğü bulunan kişiler tarafından,

c) Aynı işyerinde çalışmanın sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,

d) Posta veya elektronik haberleşme araçlarının sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,

e) Teşhir suretiyle,

işlenmesi hâlinde yukarıdaki fıkraya göre verilecek ceza yarı oranında artırılır. Bu fiil nedeniyle mağdur; işi bırakmak, okuldan veya ailesinden ayrılmak zorunda kalmış ise verilecek ceza bir yıldan az olamaz.

VI. Türk Ceza Kanunu'ndaki Düzenlemelere İlişkin Genel Değerlendirme

Türk Ceza Kanunu'nda yetişkinlere yönelik olarak gerçekleştirilen cinsel amaçlı eylemler, 'Cinsel Saldırı' olarak isimlendirilirken, çocuk olarak adlandırdığımız 18 yaşından küçüklere yönelik saldırılar "Cinsel İstismar" olarak ifade edilmektedir. Türk Ceza Kanunu cinsel istismar deyiminden;

a) On beş yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte filin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış,

b) Diğer çocuklara karşı sadece cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilen cinsel davranışların anlaşılacağını belirtmektedir.

Suçun sarkıntılık düzeyinde kalması da cezalandırmayı gerektirmektedir²². Ancak bu durumda verilecek ceza daha azdır. Öte yandan sarkıntılık düzeyinde kalan cinsel istismarın faili de çocuk ise bu durumda suçun takibi şikayete tabi kılınmış ve şikayet hakkını kullanacaklar da madde metnin de mağdurun velisi veya vasisi olarak gösterilmiştir (TCK m.103/1).

Anayasa Mahkemesi tarafından verilen iptal kararı yürürlüğe girinceye kadar, filin vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumu cezanın ağırlaşması sonucunu doğuran bir hal olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu suçla cinsel özgürlük yanında özellikle mağdurun erken cinsel deneyimden uzak tutulması ve böylece çocuğun cinsel gelişiminin sağlıklı bir süreçten geçmesi amaçlanmıştır²³.

Suçun faili kadın veya erkek olabilir. Hem fail ve hem de mağdur aynı cinsiyette de olabilirler²⁴.

Suçun mağduru da erkek veya kadın olabilir, ancak mağdurun çocuk olması gereklidir. Kişi evlenme veya mahkeme kararıyla ergin kılınmış olsa da 18 yaşından küçük ise suçun mağduru olabilecektir²⁵.

Medeni Kanun hükümleri gereğince 18 yaşından önce evlenmiş eşler bakımından da bu suçun işlenebileceğini ifade etmemiz gereklidir. Ceza Kanunu m.6'da yer alan çocuk tanımı bizi bu sonuca götürmektedir. Öte yandan bu durumdaki çelişki m.102 bakımından eşler arasında sadece nitelikli cinsel saldırı üstelik şikayete tabi olarak kovuşturulabilirken, m.103 bakımından her türlü cinsel istismarın re'sen kovuşturulan bir fiil olmasıdır²⁶.

²² Bak. 18.06.2014 Gün ve 6545 sayılı Kanun m.59'la yapılan değişiklik (RG 28.06.2014, No. 29044).

²³ D.Tezcan/M.R.Erdem/R.M.Önok, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, Ankara 2015, 385.

²⁴ V.Ö.Özbek/M.N.Kanbur/K.Doğan/P.Bacaksız/İ.Tepe, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2015, 345; M.E.Artuk/A.Gökçen/A.C.Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2015, 309.

²⁵ Tezcan/Erdem/Önok, Ceza Özel Hukuku, 387; M.Koca/İ.Üzülmez, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2015, 311. Farklı görüşler için bak. Ataç, Cinsel İstismar ve Reşit Olmayanla Cinsel İlişkiye Girme Suçu, 116; D.Soyaslan, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2005, 182.

²⁶ Aynı yönde bak. Memiş Kartal, Çocukların Cinsel İstismarı, 148; Tezcan/Erdem/Önok, Ceza Özel Hukuku, 389-390.

Cinsel istismar suçunun oluşması için çocuğa yönelik olarak «cinsel bir davranış» gerçekleştirilmesi gereklidir. Ancak TCK m.105’de yer alan cinsel tacizin çocuklara karşı da işlenebileceğine ilişkin düzenleme²⁷ nedeniyle TCK m.103 kapsamına giren cinsel davranışların vücuda teması zorunlu kıldığını ifade etmek gerekmektedir. Nitekim bu durum uzun yıllardır Yargıtay uygulamasında gördüğümüz bir değerlendirilenin kanun hüküm haline gelmesidir²⁸.

Cinsel istismar suçu re’sen soruşturulan ve kovuşturulan bir suç olmakla birlikte, sarkıntılık düzeyinde kalması ve suçun failinin çocuk olması durumunda soruşturma ve kovuşturma mağdurun, velisinin veya vasisinin şikayetine bağlı kılınmıştır (TCK m.103/1).

Ayrıca TCK m.103/3’de yer alan durumların söz konusu olması halinde faile verilecek ceza artırılacaktır. Bu kapsamda suçun; a)birden fazla kişi tarafından birlikte, b)insanların toplu olarak bir arada yaşama zorunluluğunda bulunduğu ortamların sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle, c)üçüncü derece dâhil kan veya kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı ya da üvey baba, üvey ana, üvey kardeş veya evlat edinen tarafından, d)vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, koruyucu aile veya sağlık hizmeti veren ya da koruma, bakım veya gözetim yükümlülüğü bulunan kişiler tarafından, e)kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle işlenmesi halinde, cezası ağırlaşacaktır.

Failin cinsel istismar suçunu işlemek için başvurduğu cebir ve şiddet, kasten yaralama suçunun ağır neticelerine neden olur ise ayrıca hakkında kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler de uygulanacaktır (TCK m.103/5).

Cinsel istismar suçu sonucu mağdur bitkisel hayata girer veya ölür ise fail hakkında ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunacaktır (TCK m.103/6).

Reşit olmayanla cinsel ilişki suçu olarak isimlendirdiğimiz suç ise TCK m.104’de düzenlenmiştir. 15-18 Yaş arasındaki çocuklarla zor kullanmadan, yani cebir, tehdit ve hile olmaksızın, rıza ile cinsel ilişkide bulunulması durumunda, bireylerin bulunduğu yaş gereği cinsel farkındalık içinde olmaları nedeni ile, bu fiiller de yaptırma bağlanmış, ancak soruşturma ve kovuşturma şikayete tabi kılınmıştır.

Cinsel istismar suçu bakımından rıza, 15 yaşından büyük çocuklar bakımından önem arz etmektedir. Bu çocuklar bakımından rıza ile fiilin gerçekleştirilmesi halinde TCK m.104’de düzenlenmiş bulunan *Reşit Olmayanla Cinsel İlişki* suçu devreye girmektedir.

²⁷ 18.06.2014 Tarih ve 6545 sayılı Kanun m.61 (RG 28.06.2014, No.29044).

²⁸ Tezcan/Erdem/Önok, Ceza Özel Hukuku, 390.

Reşit olmayanla cinsel ilişki suçu bakımından fail kadın veya erkek olabilir²⁹.

Suçun mağduru ise 15 yaşını bitirmiş 18 yaşından küçük algılama yeteneği gelişmiş çocuklar olmalıdır. Mağdurun kadın veya erkek olması mümkündür. Cinsel ilişkinin gerçekleştirildiği tarihe göre çocuğun algılama yeteneğinin gelişmiş olup olmadığı değerlendirilir³⁰.

Fail ve mağdurun her ikisi de 18 yaşından küçük ise kimin fail ve kimin mağdur olacağı tartışmalıdır³¹. Kanunun şu anki düzenlemesini ele aldığımızda failin yaşı bakımından ayırdedici bir unsur getirmediyi görmekteyiz. Bu durumda fail ve mağdurun her ikisinin de çocuk olması halinde fiilin suç teşkil etmeyeceğini ifade etmek kanaatimizce uygun değildir. Bu noktada baskın ve ısrarcı hareketleri yapanın fail olarak kabulü uygun görünmektedir³². Ancak doğru çözümün kanuna açık düzenleme getirmek ve tartışmaların sonlanmasını sağlamak olduğuna belirtmek gerekir.

Medeni Kanun hükümleri çerçevesinde kanuni olarak evlenmesi kabul edilen kişiler arasında gerçekleşen cinsel ilişkinin suç kapsamına girip girmeyeceği hususu da doktrinde tartışmalıdır. Evlenme kişiyi reşit kılar, ancak maddenin düzenlemesine baktığımızda –her ne kadar madde başlığında yazılmış olsa da, ki madde başlığı metne dahil kabul edilemez, reşitlik değil “çocuk” olma kavramına içerikte yer verildiği görülmektedir. Bu durum nedeniyle kanaatimizce evli çocuklar bakımından da fiil suç teşkil etmeye devam edecektir³³. Ancak bu durumda rızanın varlığı ve şikayet hakkının kullanılmaması fiilin takibini mümkün olmaktan çıkartacaktır.

Suçun maddi unsurunu oluşturan hareket “*cinsel ilişkide bulunmak*” olarak gösterilmiştir. Vajinal ve anal yoldan yapılan cinsel ilişki arasında fark yoktur. Ancak Yargıtay oral seks cinsel ilişki olarak kabul etmemektedir. Yargıtay uygulaması bakımından ve yasal olarak *cinsel ilişki* kavramı m.104 açısından klasik anlayışla ele alınmaktadır. Dolayısıyla suçun oluşumu için aranan cinsel organın diğer cinsel organa duhulünün gerçekleşmiş bulunmasıdır. Bu nedenle cinsel organa farklı bir cisim sokulması, vücudun diğer boşluklarına cinsel organın sokulması veya sair cisim sokulması ile m.104’ün gerçekleşmesi mümkün değildir³⁴.

²⁹ Tezcan/Erdem/Önok, Ceza Özel Hukuku, 402.

³⁰ Tezcan/Erdem/Önok, Ceza Özel Hukuku, 405.

³¹ Konuya ilişkin görüşler için bak. Tezcan/Erdem/Önok, Ceza Özel Hukuku, 403. Cinsel ilişkiye ikna edici davranışta bulunanın fail sayılması görüşü için bak.Artuk/Gökçen/Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 322. Bu durumda fiilin suç teşkil etmeyeceği görüşü için bak.Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, 329.

³² Benzer yönde bak. Artuk/Gökçen/Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 322.

³³ Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, 329-330.

³⁴ Tezcan/Erdem/Önok, Ceza Özel Hukuku, 407; Ataç, Cinsel İstismar ve Reşit Olmayanla Cinsel İlişkiye Girme Suçu, 132-133.

Kanaatimizce TCK m.103 bakımından cinsel davranış aranırken m.104 bakımından cinsel ilişki aranmasını anlamak mümkün değildir. Günümüzde yaşanan cinsel davranış modellerindeki çeşitlilik karşısında bu şekilde bir sınırlamaya giderek katı biçimde konuya yaklaşmak, düzenlenen suçla korunmak istenen hukuki menfaatin tam anlamıyla korunmasını sağlayamayacaktır.

TCK m.104 bakımından soruşturma ve kovuşturma şikayete tabidir. Şikayet hakkı kişiye sıkı surette bağlı bir haktır ve bu nedenle mağdur tarafından kullanılmalıdır. Ancak öğretilerde çocuklar bakımından ebeveynlerin de bu hakkı kullanabilmek adına söz sahibi oldukları ifade edilmektedir³⁵. Bu durum suistimallere kapı aralanmasına neden olacaktır.

TCK m.104'de yer alan reşit olmayanla cinsel ilişki suçu mağdur ile arasında evlenme yasağı bulunan kişi tarafından işlenirse faile verilecek ceza on yıldan on beş yıla kadar hapis olarak belirlenmiştir. Bu halde soruşturma ve kovuşturma için şikayet koşulunun aranmayacağı da madde metninde açıkça düzenlenmiştir (TCK m.104/2).

Ayrıca suçun, evlat edineceği çocuğun evlat edinme öncesi bakımını üstlenen veya koruyucu aile ilişkisi çerçevesinde koruma, bakım ve gözetim yükümlülüğü bulunan kişi tarafından işlenmesi halinde de şikâyet aranmayacağı ve verilecek cezanın on yıldan on beş yıla kadar hapis olacağı hükme bağlanmıştır (TCK m.104/3).

Bir kimsenin, vücut dokunulmazlığının ihlali niteliği taşımayan cinsel davranışlarla rahatsız edilmesi cinsel taciz olarak isimlendirilmekte ve TCK m.105'de yaptırma tabi bir fiil olarak yerini almaktadır. Türk Ceza Kanunu'na göre, bir kimseyi, cinsel amaçlı olarak taciz eden kişi hakkında soruşturma ve kovuşturma mağdurun şikayeti üzerine gerçekleştirilmektedir.

Cinsel taciz fiilinin çocuğa karşı işlenmesi mümkündür. Bu halde faile altı aydan üç yıla kadar hapis cezası verilecektir.

TCK m.105'e göre suçun cezası belli hallerde ağırlaşmaktadır: a)Kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin ya da aile içi ilişkisinin sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle, b)vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, koruyucu aile veya sağlık hizmeti veren ya da koruma, bakım veya gözetim yükümlülüğü bulunan kişiler tarafından, c)aynı işyerinde çalışmanın sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle, d)posta veya elektronik haberleşme araçlarının sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle, e)teşhir yoluyla, fiilin işlenmesi söz konusu olduğunda faile verilecek ceza ağırlaşacaktır.

³⁵ Y.Ünver, "Türk Maddi Ceza Hukukunda Cinsel Suçların Eleştirel Olarak İncelenmesi", II. Türkiye-Slovenya Uluslararası Hukuk Sempozyumu "Cinsel Suçlar ve Evlilik Hukuku", 16/17-05-2013, İstanbul/Türkiye, Ed.Y.Ünver, Ankara 2014, 50.

Öte yandan cinsel taciz suçu nedeniyl mağdur; işi bırakmak, okuldan veya ailesinden ayrılmak zorunda kalmış ise verilecek ceza bir yıldan az olamayacaktır (TCK m.105/2, son cümle).

Ağırlaştırıcı nedenler bakımından belirtilen kişisel ilişkilerin varlığı, oluşan güven ortamı içinde mağdurun gerçekleştirilen fiile karşı savunma mekanizmalarını elinden alacak ve fiilin tekrarını kolaylaştıracaktır. Bu nedenle belli hallerde cezanın ağırlaşması yerinde olarak öngörülmüştür.

TCK m.105'de düzenlenmiş bulunan cinsel taciz suçu ile yasaklanan fiil, bir kişinin cinsel amaçlı olarak taciz edilmesidir³⁶.

Cinsel taciz kavramı içinde değerlendirilecek hareketler, mağdur hedef alınarak yapılmış olması koşuluyla, sözlü, el kol hareketleriyle, yazıyla gerçekleştirilebilecektir. Telefon, mektup, üçüncü bir kişi aracılığıyla fiilin işlenmesi mümkündür. *Önemli olan davranışların cinsel saldırı boyutuna ulaşmaması olmasıdır*³⁷.

Cinsel taciz sayılacak hareketlerin neler olduğu konusunda yasada açıklık bulunmamaktadır. Kanaatimizce **cinsel taciz, bedensel bütünlüğü bozacak nitelikte teması içermeyen, cinsel amaçlı ve cinsel özgürlüğü ihlal edici nitelikte her türlü davranıştır.**

Cinsel taciz kapsamına giren ve bu biçimde algılanan davranışların neler olduğunun tespiti konusunda son otuz yıldır çeşitli açılardan denekler üzerinde araştırmalar yapılmıştır. 1983 Yılında yapılan bir çalışmada, *dikkatlice bakış, kur yapmak, müstehcen el kol hareketleri, seks önerilerinin* denekler tarafından cinsel taciz olarak algılandığı vurgulanmıştır³⁸.

Belirttiğimiz üzere cinsel taciz sözlü, sözlü olmayan veya görsel davranışlar şeklinde gerçekleşebilir. Bu halleri örnekeleyecek olursak; biriyle cinsel içerikli konuşmalar sözlü davranışa, dikkatlice veya şehvetle birisinin vücuduna bakmak sözlü olmayan davranışa, bilgisayardaki müstehcen ekran koruyucusu programı görsel davranışa örnek olarak verilebilir. Cinsel taciz en hafif şekliyle hoş karşılanmayan cinsel içerikli bir şaka olabilir³⁹.

³⁶ Tezcan/Erdem/Önok, Ceza Özel Hukuku, 415.

³⁷ Tezcan/Erdem/Önok, Ceza Özel Hukuku, 414-415.

³⁸ M.Yeşiltaş, "İnsan Kaynakları Yönetimi Açısından Bir Sorun Olarak İşyerinde Cinsel Taciz", http://journals.manas.kg/mjst/oldarchives/Vol07_Issue_13_2005/424.pdf, 03.12.2016; Ö. Yenerer Çakmut, "Cinsel Taciz Suçu Ve Ceza Muhakemesi Kanunu'na Göre Bilirkişilik Kurumu", CHD, 4, 11 (Aralık 2009), 131.

³⁹ Yeşiltaş, İnsan Kaynakları Yönetimi Açısından Bir Sorun Olarak İşyerinde Cinsel Taciz, http://journals.manas.kg/mjst/oldarchives/Vol07_Issue13_2005/424.pdf, 03.12.2016; Y. F. Saygılar Kırt, "5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Cinsel Taciz Suçu", Ceza Hukukunda Kadının Şiddete Karşı Korunması, Ed.: N. Centel, İstanbul 2013, 147-149.

Başta rıza olmak üzere hukuka uygunluk sebebinin varlığı halinde fiil suç olmaktan çıkacaktır.

Cinsel taciz suçu kasten işlenebilen suçtur. Failde ayrıca cinsel arzuları tatmin saikinin varlığı aranır. Fail bu saiki taşııyorsa işlediği fiil koşulları varsa Türk Ceza Yasası'nda düzenlenmiş bulunan başka bir suçu (hakaret, tehdit vb.) oluşturabilecektir⁴⁰.

VII. Sonuç

Şiddet maalesef toplumumuzun en önemli sorunlarından biri haline gelmiş durumdadır. İnsanın salt insan olması nedeniyle kendisine gösterilmesini beklediği ve doğal olarak isteyeceği saygı, şiddet uygulanması durumunda yok olur. Böyle bir davranışa maruz kalan birey önce kendine saygısını, sonrasında çevresine güvenini yitirir. Şiddet gören birey, kendisine uygulananları kabullenmeye başladığında özgüvenini kaybeder. Bu durum onun pasif konuma geçmesine, dünyadan kendisini soyutlamasına neden olur.

Yetişkinlerde ortaya çıkan bu olumsuz etkiler şiddet çocuğa uygulandığında kat be kat artarak karşımıza çıkar. Çocuk savunmasız ve korunmasız olarak güçlüünün karşısında aciz bir biçimde kendisine yapılacaklara boyun eymeğe başladığında ardu arkası kesilmeyen ve giderek bir öncekinden daha da ağır bir şiddet döngüsü içinde bulur kendisini. Özgüveni yerle bir edilmiş ayakları yere sağlam basan bir bireyden çok kendisini hiçbir işe yaramaz, etrafındakilerden uzak duran, içine kapanık, yaşamdan kopmuş, bir an önce bu hayattan göçüp gitmesi gereken bir varlık olarak görür. Bu toplum için kabul edilemez bir durumdur.

Çocuğa yönelik şiddet birçok biçimde karşımıza çıkar. Cinsel şiddet bunlardan biridir. İstatistiklerden anlaşıldığı kadarıyla yaygın olarak yaşanan, ancak gün yüzüne çıkmayan bir gerçeklik. Genellikle çocuğun yakınındaki kişilerden gelen, mağdurun faili bildiği, ancak bunu en yakınına bile söyleyemediği bir durum.

Konunun ciddiyeti ve sorunun büyüklüğü gerek ulusal ve gerekse uluslararası alanda problemin etkin biçimde çözümü için çalışmaların yapılmasını gerekli kılmaktadır. Ulusal mevzuatta düzenlemeler yapılmakta, uluslararası alanda da sözleşmelerle Devletlere iç hukuklarında gerekenleri yapmak bakımından yükümlülükler yüklenmektedir. Ayrıca yapılan ulusal veya uluslararası kuruluşların çalışmaları ile konu hakkında farklı kesimlerin bilgilenmesi ve aydınlanması sağlanmakta, böylece sorunun ortadan kaldırılması veya bu yapılamasa da en aza indirilmesi hedeflenmektedir.

⁴⁰ Tezcan/Erdem/Önok, Ceza Özel Hukuku, 415-416.

Geleceğimizi emanet edeceğimiz çocukların sağlıklı, özgüveni olan, kişilikli bireyler olarak yetişmesi son derece önemlidir. Bunun sağlanabilmesi için yetiştikleri ortamın sağlıklı olması gerekir. Bunu sağlamak görevi Devletin olduğu kadar, çocuğun ailesinin, yakınlarının ve etrafında bulunan tüm kişilerindir. Çocuğu eğitmek de koruma için önemli bir unsurdur. Tüm yapılanlara karşın zarar veren kişiler ise etkin biçimde cezalandırılmalıdır. Türk Ceza Yasası'ndaki düzenlemeler bu amaçlara hizmet etmek için yürürlükte, ancak düzeltilmesi gereken hususlar olduğu da muhakkaktır.

Sorunun çözümü sadece yasalarda değişiklikler yaparak gerçekleşmeyecektir. Bilinçlendirmek için öncelikle eğitim ve aydınlatma gereklidir.

KAYNAKÇA

- Akıllıoğlu, Tekin, Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, Yorum, AÜ.SBF.İnsan Hakları Merkezi, Ankara 1995.
- Artuk, M.Emin/Gökçen, Ahmet/Yenidünya, A.Caner, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2015.
- Ataç, Selcen, “Cinsel İstismar ve Reşit Olmayanla Cinsel İlişkiye Girme Suçu”, Ceza Hukukunda Kadının Şiddete Karşı Korunması, Ed.: N.Centel, İstanbul 2013,
- CAN, Cansu, “Çocuk İstismarı-Fiziksel İstismar”, Kriminoloji Yazıları, Yay.Haz.: T.Yalçın Sancar, Ankara 2015.
- <http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/ChercheSig.asp?NT=201&CM=8&DF=&CL=ENG;> 27.12.2015.
- http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/151/acilga.htm, 07.12.2015.
- http://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%87ocuk_cinsel_istismar%C4%B1#cite_note-s.C3.B6z-1, 09.12.2015.
- <http://www.5te1.cocuhaklariizleme.org/neden-bu-kampanya>, 03.12.2015.
- <http://www.5te1.cocuhaklariizleme.org/wp-content/uploads/BilgiNotu-Lanzarote-Sozlesmesi-ve-T%C3%BCrkiye1.pdf>, 27.11.2015.
- http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/children/LCBrochure_tur.pdf, 07.12.2015.
- <http://www.sck.gov.tr/usp/Avrupa>, 27.12.2015.
- http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.54e49671681f10.56126252, 18.12.2015.
- Koca, Mahmut/Üzülmez, İlhan, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2015.
- Memiş Kartal, Pınar, Türk Ceza Hukuku'nda Çocukların Cinsel İstismarı, İstanbul 2014.
- Özbek, V.Özer/Kanbur, M.Nihat/Doğan, Koray/Bacaksız, Pınar/Tepe, İlker, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2015.
- Soyaslan, Doğan, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2005.
- Tezcan, Durmuş/Erdem, M.Ruhan/Önok, R.Murat, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, Ankara 2015.
- Ünver, Yener, “Türk Maddi Ceza Hukukunda Cinsel Suçların Eleştirel Olarak İncelenmesi”, II.Türkiye-Slovenya Uluslararası Hukuk Sempozyumu “Cinsel Suçlar ve Evlilik Hukuku”, 16/17-05-2013, İstanbul/Türkiye, Ed.Y.Ünver, Ankara 2014.
- Yenerer Çakmut, Özlem, “Cinsel Taciz Suçu Ve Ceza Muhakemesi Kanunu'na Göre Bilirkişilik Kurumu”, CHD, 4, 11 (Aralık 2009).
- Yeşiltaş, Mehmet, “İnsan Kaynakları Yönetimi Açısından Bir Sorun Olarak İşyerinde Cinsel Taciz”, http://journals.manas.kg/mjsr/oldarchives/Vol07_Issue13_2005/424.pdf, 03.12.2016.